

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 21 augusti 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1915.
(4:e avd.)

I en till riksdagen den 14 maj 1914 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 2, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* medgiva, att maskinisten Frans Albert Frithjof Malmberg må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnådda 62 levnadsår och sedan styrkt blivit, att han är oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta maskinisttjänsten, erhåller entledigande från nämnda befattning, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 1,500 kronor; *dels ock* godkänna det vid Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen den 14 januari 1914, nr 2, fogade förslag till postverkets stat för driftkostnader för år 1915 samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1915, förslagsvis, till 24,690,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

Utredningen i ärendet återfinnes i det vid den till årets första riksdag avlåtna propositionen nr 3 i samma ärende fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1914.

Slutsummorna av de uti förevarande proposition för år 1915 föreslagna anslagen för postverkets driftkostnader, jämförda med motsvarande för innevarande år fastställda anslag, äro, enligt vad nedanstående sammandrag giver vid handen, följande:

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 6 saml. 57 häft. (Nr 97.) 1

	År 1914	År 1915	Ökning år 1915 i förhållande till år 1914	Minskning år 1915 i förhållande till år 1914
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
A. Avlöningar	13,799,000	14,051,650	252,650	—
B. Övergångsstat	29,350	29,550	200	—
C. Pensioner	421,745	433,840	12,095	—
D. Postbefordran	7,142,500	7,142,500	—	—
E. Omkostnader	2,638,000	2,728,000	90,000	—
F. Oförutsedda utgifter	25,000	25,000	—	—
G. Avkortningar och restitutioner	12,405	14,460	2,055	—
H. Avsättning till förnyelsefond	240,000	265,000	25,000	—
Summa	24,308,000	24,690,000	382,000	—

Beträffande den höjning av anslaget till avlöningar, som betingas därav, att Kungl. Maj:t föreslagit ökning av antalet postexpeditörsbefattningar vid distrikts- och lokalförvaltningarna med 30 nya sådana tjänster, har utskottet väl fäst sin uppmärksamhet vid den omständigheten, att förslaget avser att uppföra på ordinarie stat flera postexpeditörer, än som med säkerhet kunna påräkna fast placering, men har utskottet vid det förhållandet, att, därest den ifrågasatta ökningen icke komme till stånd, åtskilliga personer skulle få tjänstgöra såsom extra ordinarie postexpeditörer ända till 2 år utöver den tid, som ansetts lämplig och skälig för sådan tjänstgöring, eller 5 år, icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit.

I fråga om den föreslagna ökningen av antalet ordinarie postvaktmästare- och postiljonsbefattningar med 150 nya sådana tjänster har departementschefen framhållit, att åtskilliga av de biträdande postvaktmästare och postiljoner, vilka vid bifall till förslaget komme att erhålla befordran till ordinarie befattning, icke skulle innehava den tjänstetid av 4 år, som hittills ansetts såsom det normala för vinnande av ordinarie anställning uti nu ifrågavarande tjänstegrader. På de i statsrådsprotokollet angivna skäl har utskottet emellertid ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet vill dock härvid, i likhet med departementschefen, hava uttalat, att ett bifall till framställningen icke för framtiden må utan vidare betraktas såsom ett prejudicerande avsteg från den hittills antagna regeln om uppnådda 4 års tjänstetid såsom villkor för ordinarieskap, en regel, som grundar sig på en in-

gående undersökning av 1907 års postkommission och som ej utan utredning om de ekonomiska verkningarna synes böra helt övergivas.

I sammanhang med framställandet av anslagskraven under övergångsstaten har departementschefen omförmålt, att generalpoststyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att med verkmästaren i postverket E. V. Nyberg träffa avtal om inköp för ett belopp av 6,000 kronor av två Nyberg meddelade patent, det ena av den 31 oktober 1912 angående anordning vid frimärksautomater och dylikt samt det andra av den 28 november 1912 angående myntspärranordning vid myntprovare, vilken sistnämnda uppfinning likaledes vore avsedd att användas vid frimärksautomater.

Utskottet vill i detta avseende erinra därom, att 1913 års riksdag med bifall till en av Kungl. Maj:t gjord framställning medgav, att för dåvarande tillförordnade förste postvaktmästaren Ernst Vilhelm Nyberg finge för tiden från och med den 1 januari 1914 å postverkets övergångsstat uppföras en personlig verkmästarbefattning med avlöning av 4,200 kronor jämte ålderstillägg å 400 kronor efter 3 års tjänstgöring, med skyldighet för Nyberg, bland annat, att låta postverket, utan hinder av patent, tillgodogöra sig alla av honom gjorda uppfinningar inom postväsendet.

Formuleringen av nyssnämnda villkor giver visserligen närmast anledning till den uppfattningen, att jämväl av Nyberg före anställningen såsom verkmästare gjorda uppfinningar borde få tillgodogöras av postverket utan särskild ersättning. Emellertid lärer, såsom ock av propositionen inhämtas, vid de förhandlingar, som föregingo generalpoststyrelsens förslag om inrättande av omskrivna personliga verkmästarbefattning, såväl generalpoststyrelsen som Nyberg hava utgått därifrån, att de förmåner, vilka Nyberg skulle komma att uti ifrågavarande befattning åtnjuta, icke skulle på något sätt vara vederlag för det arbete eller de kostnader, Nyberg haft under tiden, innan han vunne sagda anställning, lika litet som Nyberg skulle vara förbunden att icke före befattningens tillträädande göra ett fritt bruk av dittills erhållna patent.

Vid sådant förhållande och med hänsyn till de kostnader och det arbete Nyberg nedlagt å utexperimenterandet av berörda båda uppfinningar, har utskottet icke ansett sig böra framställa någon anmärkning däremot, att generalpoststyrelsen av Kungl. Maj:t bemyndigas att med Nyberg träffa avtal om inköp av berörda tvenne patent för det angivna beloppet, 6,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag om beredande av pension åt maskinisten F. A. F. Malmberg har synts utskottet vara behjärtansvärt, vadan utskottet funnit sig böra biträda detsamma.

Då utskottet i övrigt icke haft något att erinra mot de av Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagna, av postverkets utveckling påkallade anslagshöjningarna, får utskottet hemställa,

att riksdagen må,

a) medgiva, att maskinisten Frans Albert Frithjof Malmberg må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnådda 62 levnadsår och sedan styrkt blivit, att han är oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta maskinisttjänsten, erhåller entledigande från nämnda befattning, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 1,500 kronor,

b) godkänna bifogade förslag till postverkets stat för driftkostnader för år 1915 (Bil. A) samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1915, förslagsvis, till 24,690,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

Stockholm den 21 augusti 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *O. Jonsson*, greve *Ph. O. L. Klingspor*, *A. Åström*, *F. Berglund*, *J. Nilsson*, greve *N. F. Posse* och *C. I. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *H. Andersson* i Skivarp, *K. V. Rydén*, *J. Ström*, *A. Wiklund*, *A. P. Gustafsson* i Örebro, *A. Anderson* i Råstock, *A. E. Lundblad*, *J. Andersson* i Stårte och *K. O. Strid*.

Bilaga A.

Postverkets stat för driftkostnader år 1915.

		K r o n o r .			
A. Avlöningar.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Generalpostdirektören		13,000	—		
4 byråchefer ... (8,000—9,000 kr.) förslagsvis		35,000	—		
1 kamrerare ... (6,000—7,000 ») »		7,000	—		
5 sekreterare ... (6,000—7,000 ») »		33,500	—		
1 ombudsman... (5,000—6,500 ») »		5,500	—		
3 förste aktua-					
rier	(5,000—6,500 ») »	19,000	—		
2 intendent... (5,000—6,500 ») »		13,000	—		
1 aktuarie	(4,200—5,500 ») »	5,000	—		
1 förrådsförval-					
tare	(4,200—5,500 ») »	5,500	—		
7 notarier	(4,200—5,500 ») »	34,500	—		
1 registrator ... (4,200—5,500 ») »		5,000	—		
5 revisorer	(4,200—5,500 ») »	26,200	—		
2 revisorer och					
bokhållare	(4,200—5,500 ») »	10,500	—		
18 förste postex-					
peditörer, man-					
liga	(3,200—4,200 ») »	68,200	—		
13 postexpeditö-					
rer, manliga..	(1,800—3,800 ») »	40,400	—		
20 d.o, kvinnliga	(1,500—2,100 ») »	36,100	—		
30 biträden,					
kvinnliga	(1,250—1,650 ») »	47,500	—		
19 vaktmästare..	(1,140—1,650 ») »	27,000	—		
Förste vaktmästaren, arvode		200	—	432,100	—

		K r o n o r .			
Ortstillägg och hyresbidrag, förslagsvis	—	23,750	—		
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis	—	60,000	—	515,850	—
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
6 postdirektörer... (7,000—8,000 kr.)	{ förslagsvis	45,500	—		
11 postmästare av klass 1 A	(5,500—7,000 ») »	1) 77,200	—		
23 postmästare av klass 1 B	(5,000—6,500 ») »	149,000	—		
6 överkontrollörer	(5,000—6,500 ») »	37,500	—		
15 postmästare av klass 2 A	(4,600—6,000 ») »	90,000	—		
7 förste kontrollörer	(4,600—6,000 ») »	42,000	—		
28 postmästare av klass 2 B	(4,200—5,500 ») »	154,000	—		
86 postmästare av klass 3	{ manlig (3,800—5,000 ») kvinnlig (2,900—3,400 ») }	430,000	—		
53 kontrollörer.....	(3,800—5,000 ») »	264,600	—		
87 postmästare av klass 4	{ manlig (3,500—4,600 ») kvinnlig (2,700—3,100 ») }	393,600	—		
152 förste postexpeditörer, manliga	(3,200—4,200 ») »	614,200	—		
27 förste postexpeditörer, kvinnliga.....	(1,900—2,500 ») »	67,900	—		
875 postexpeditörer, manliga	(1,800—3,800 ») »	2,551,200	—		
270 postexpeditörer, kvinnliga	(1,500—2,100 kr.)	{ förslagsvis	514,600	—	
16 biträden, kvinnliga.....	(1,250—1,650 ») »	24,800	—		

1) Häri innefattas även särskilda arvoden till 3 postmästare.

		K r o n o r.			
640 förste postvaktmästare och förste postiljoner. (1,500—1,950 ») »	1,223,200				
1,890 postvaktmästare och postiljoner (1,200—1,650 resp. 1,890 ») »	2,686,500	9,365,800			
Ortstillägg och hyresbidrag..... »	—	930,000			
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis	—	975,000	11,270,800		
3. Övriga anslag.					
Arvoden till poststationer, förslagsvis.....	—	2,150,000			
» åt frimärksförsäljare, »	—	75,000			
Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden,.....	—	20,000			
Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden,	—	20,000	2,265,000	14,051,650	
Transport	—	—	—	14,051,650	

		K r o n o r.			
	Transport	—	—	—	14,051,650
B. Övergångsstat.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Personligt avlöningstillägg åt byråchefen C. A Hasselrot, förslagsvis.....		4,000	—		
9 tjänstemän i 1:a graden, förslagsvis		34,000	—		
Personlig verkmästarbefattning för E. V. Nyberg, förslagsvis		4,200	—		
Arvoden åt extra tjänstemän, förslagsvis		9,100	—		
	=	51,300	—		
Avgå under A. upptagna avlöningar		42,600	—		
	Återstod	8,700	—		
1 kammarskrivare		1,600	—	10,300	
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
1 postdirektör i Malmö (enligt 1902 års stat)		4,000	—		
1 postmästare av klass 2 A (» 1910 » »)		6,000	—		
3 » » » 2 B (» » » »)		16,500	—		
1 » » » 3 (» » » »)		5,000	—		
1 » » » 4 (» 1909 » »)		3,400	—		
12 postexpeditörer i 2:a lönegraden (enligt 1909 års stat)...		33,600	—		
Personliga avlöningstillägg, förslagsvis		950	—		
	=	69,450	—		
Avgå följande under A. upptagna avlöningar:					
till postmästaren vid postkontoret Malmö 1 kr. 7,300: —					
» 1 postmästare av klass 2 B		5,500: —			
» 3 manliga postmästare av klass 3		15,000: —			
» 1 manlig » » » 4		4,600: —			
» 1 kvinnlig » » » 4		3,100: —			
» 12 postexpeditörer, kvinnliga		25,200: —			
		60,700	—		
	Återstod	8,750	—		
	Transport	8,750	—	10,300	—
					14,051,650

				K r o n o r.		
			Transport	8,750	10,300	14,051,650
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Provisionsersättning.			
1 kontrollör	2,100	700	700	3,500		
Uppbörds- och frimärksprovision, förslagsvis				7,000	19,250	29,550
C. Pensioner.						
(Förslagsanslag.)						
Tjänstemän, som erhållit avsked,				—	421,525	
Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd.				—	9,815	
Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn				—	2,500	433,840
D. Postbefordran.						
(Förslagsanslag.)						
Postbefordran å järnväg				—	4,400,000	
” å landsväg jämte lokala transporter.....				—	2,100,000	
” sjöledes:						
emellan Sveriges fastland och Gottland.....				75,000		
” övriga inrikes orter				140,000		
” Sverige och Tyskland				273,500		
” ” ” Danmark				15,000		
” ” ” Finland				25,000		
” ” ” Storbritannien och Amerika				14,000	542,500	
Transitersättning åt främmande postverk				—	100,000	7,142,500
E. Omkostnader.						
(Förslagsanslag.)						
Felräkningspenningar				—	75,000	
Ersättning för tjänsteresor i allmänhet.....				—	95,000	
Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägs- postlinje.....				—	310,000	
Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i post- kupé eller å landsvägs-postlinje,				—	60,000	
			Transport	—	—	21,657,540

	K r o n o r .			
Transport	—	—	—	21,657,540
Uniformsbeklädnad	—	—	360,000	—
Sjukvård m. m.	—	—	45,000	—
Undervisningskurser	—	—	33,000	—
Hyrer för postlokaler	—	—	435,000	—
Postlokalers uppvärmning, belysning och städning	—	—	390,000	—
Tillverkning av frankotecken	—	—	230,000	—
Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.	—	—	425,000	—
Förbrukningsartiklar	—	—	190,000	—
Telefonavgifter och telegramporto	—	—	35,000	—
Diverse utgifter	—	—	45,000	2,728,000
F. Oförutsedda utgifter	—	—	—	25,000
G. Avkortningar och restitutioner, förslagsvis	—	—	—	14,460
H. Avsättning till förnyelsefond	—	—	—	265,000
Summa kronor	—	—	—	24,690,000